

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused, 27. november 2012, noorte, eelkõige rändetaustaga noorte osaluse ja sotsiaalse kaasatuse kohta

(2012/C 393/05)

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

NING MÄRKIDES, ET:

5. käesolevad järelused on suunatud kõigile noortele, kuid eelkõige rändetaustaga noortele ⁽³⁾;

TULETADES MEELDE KÜSIMUSE POLIITILIST TAUSTA, MIS ON ESITATUD LISAS, NING EELKÕIGE JÄRGMIST:

VÕTTES ARVESSE, ET:

1. Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 osutatakse, et Euroopa Liidu põhiväärtused on inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus ⁽¹⁾;

6. noorte aktiivne osalus hõlmab kõiki noorte elu mõjutavaid valdkondi, samuti aktiivset osalemist demokraatlikes protsessides;

2. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 165 on sätestatud, et Euroopa Liidu tegevusega püütakse ergutada noori osalema Euroopa demokraatias;

7. noorte sotsiaalne kaasatus kätkeb endas noorte juurdepääsu tervishoiule, formaalharidusele ning mitteformaalsele ja informaalsetele õppimisele, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale (IKT), kultuurile, eluasemele, sotsiaalteenustele ja tööhõivele, olenemata nende soost, rassilisest või etnilisest päritolust, usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest;

3. resolutsioonis Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (2010–2018) kohta ⁽²⁾ osutatakse selle üldeesmärkide hulgas noorte kodanikuaktiivsuse ja kõigi noorte sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamisele ning määratletakse osalemine ja sotsiaalne kaasatus kahena kaheksast tegevusvaldkonnast. Resolutsioonis on sätestatud, et juhtpõhimõtete hulgas, mida tuleks järgida kõikide noori puudutavate poliitikasuundade ja tegevuste puhul, on pidada kõiki noori ühiskonna ressursiks ning kaitsta noorte õigust osaleda neid mõjutava poliitika väljatöötamisel noorte ja noorteorganisatsioonidega pidevalt peetava struktureeritud dialoogi kaudu;

8. rassiline, etniline, kultuuriline ja usuline mitmekesisus on üks Euroopa Liidu tunnusjooni. Mitmekesisuse peamiseks allikaks on olnud liikuvus ja ränne; 2011. aastal elas ELis 20,5 miljonit kolmandate riikide kodanikku, kellele üldiselt osutatakse ELi kontekstis kui sisserändajatele ja kes moodustasid ligikaudu 4 % kogu ELi elanikkonnast, ning 12,8 miljonit ELi kodanikku (2,5 % EL27 elanikkonnast) elas mõnes muus kui oma sünnijärgses liikmesriigis ⁽⁴⁾;

4. strateegias „Euroopa 2020” püstitatakse kolm omavahel seotud prioriteeti, mis tuginevad arukale, jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule. Strateegia osaks oleva juhtalgatuse „Euroopa vaesusevastase võitluse platvorm” raames viidatakse konkreetselt vajadusele tagada sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, et majanduskasv ja tööhõive jõuaksid kõikjale ning et vaesuses elavad ja sotsiaalselt tõrjutud inimesed saaksid edaspidi elada väarikat elu ja ühiskonnas aktiivselt osaleda. Strateegias määratletakse ka noorte valdkond põhivaldkonnana, milles algatuse „Noorte liikuvus” eesmärk on parandada haridussüsteemide (nii formaal- kui ka mitteformaalse hariduse) tulemusi ja lihtsustada noorte sisenemist tööturule;

9. sisserändajate vanus on liikmesriigiti erinev. Rohkem kui pooled neist olid 2011. aastal vanuses 20–34 eluaastat ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ Euroopa Liidu lepingu artikkel 2.

⁽²⁾ ELT C 311, 19.12.2009, lk 1.

⁽³⁾ Käesolevates järelustes kasutatakse mõistet „rändetaustaga noored” kirjeldamaks ELis seaduslikult elavaid kolmandate riikide kodanikest noori olenemata nende sünnikohast ning neid, kes on saanud vastuvõtva liikmesriigi kodakondsuse, kuid kelle vanemad on sündinud väljaspool ELi. Mõiste „noored liikuvad ELi kodanikud” hõlmab käesolevates järelustes neid ELi kodanikke, kes elavad ELi riigis, milles nemad või nende vanemad ei ole sündinud, ja kes on kasutanud seega oma vabalt liikumise ja elamise õigust, nagu on sätestatud aluslepingus. Kolmandate riikide kodanike ja vabalt liikumise õigust kasutavate ELi kodanike suhtes kohaldatavad õigusraamistikud on selgelt erinevad. Tuleks silmas pidada, et kõiki lõimumist käsitlevaid meetmeid kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, samas kui kohalikku ühiskonda kaasamine ja selles osalemine puudutab nii noori liikuvaid ELi kodanikke kui ka rändetaustaga noori.

⁽⁴⁾ Eurostat, *Statistics in focus* 31/2012.

⁽⁵⁾ Allikas: Eurostat (migr_pop2ctz).

10. majandus- ja finantskriisi negatiivne mõju majanduskasvule ja tööhõivele on eelkõige puudutanud noori, kellel on vähem võimalusi. Euroopa Liidu noorte töötuse määr on jõudnud murettekitavale tasemele, ületades alla 25aastaste puhul 20 % taseme, ja see tase on tõusmas. 21,1 % noori vanuses 18–24 eluaastat ohustab vaesus;
11. Vahemere lõunapiirkonnas alates 2010. aasta lõpust aset leidnud sündmused on vallandanud noorte seas märkimisväärselt rändelaine, millel on otsene mõju ELi piiridele;
12. Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond soovib edendada Euroopa koostööd, eesmärgiga anda kõigile võrreldavad õigused, vastutus ja võimalused (1);
13. formaalharidus ning mitteformaalne ja informaalne õppimine on täieliku integratsiooni ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seisukohalt äärmiselt olulised. Kõikidel noortel peaks olema võrdne juurdepääs haridusele, koolitusele ja tööturule. Integreerides rändetaustaga noori vastuvõtva riigi haridussüsteemi, saavad nad suurendada oma teadmisi, oskusi ja pädevusi ning see aitab märkimisväärselt kaasa töökoha leidmisele;
14. mitteformaalne ja informaalne õppimine täiendavad formaalharidust ja võivad toetada noorte sotsiaalset ja majanduslikku kaasamist. Sellega seoses on oluline töö, mida teevad noorteorganisatsioonid ja noorsootöötajad koos noorte, eelkõige rändetaustaga noortega, ning samuti töö, mida tehakse nende heaks ja mida noored ise teevad;
15. suurt hulka mitteformaalse ja informaalset õppimise tegevusi edendatakse ELi rahastamisprogrammide kaudu. Mõned neist, näiteks noorteprogrammid, on kohandatud noorte vajadustele ning on kättesaadavad kõigile noortele, sõltumata nende haridustasemest, taustast ja valikutest;
16. järjest rohkem uuringuid näitab, et rändetaustaga noored naised ja mehed on haridussüsteemis, tööturul ja haridussüsteemist tööturule ülemineku etapis jätkuvalt äärmiselt ebasoodsas olukorras, vaatamata sellele, et suur osa kõnealustest noortest on ühiskonda sulandunud või sündinud oma elukohariigis; (2) andmed näitavad ka seda, et töötus ja sotsiaalne tõrjutus ohustab rohkem rändetaustaga noori naisi kui noori mehi;
17. sisserändajate edukas integreerimine ühiskonda on oluline heaolu, vastastikuse mõistmise ja suhtlemise seisukohast nii sisserändajate endi ja kohaliku ühiskonna jaoks kui ka ELi jaoks tervikuna, kuna see toetab nii majanduskasvu kui ka kultuurilist rikkust;
18. noortele liikuvatele ELi kodanikele ja rändetaustaga noortele võimaluse andmine kasutada oma potentsiaali aktiivseks osalemiseks kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil on oluline tegur suurema sotsiaalse kaasatuse saavutamisel ning ühiskonna kindlaks, jätkusuutlikuks ja demokraatlikuks toimimiseks;
19. rassism, ksenofoobia ja teised sallimatuse vormid on ELis jätkuvalt tõsine probleem, sealhulgas rändetaustaga noorte jaoks. Mis tahes tegevus, mis on suunatud noortele, sealhulgas rändetaustaga noortele, peab järgima ELi põhiõiguste hartat, eelkõige diskrimineerimise vältimise, lapse õiguste ja isikuandmete kaitse vallas, ning sellega ei tohi kaasneda ühegi konkreetse rühma häbimärgistamist;
20. sotsiaalset kaasatust käsitlevad strateegiad peaksid hõlbustama rändetaustaga noorte osalemist demokraatias ning majandus-, ühiskonna- ja kultuurielus;
- MÄÄRATLEVAD JÄRGMISED PRIORITEEDID RÄNDETAUSTAGA NOORTE OSALUSE JA SOTSIAALSE KAASATUSE SUURENDAMISEKS:
- oluline on soodustada kõigi noorte, eriti rändetaustaga noorte täielikku osalust ja sotsiaalset kaasatust, eelkõige
21. kaasates kõiki noori neid mõjutavate poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse;
22. edendades kultuuridevahelist dialoogi ja mõistmist, eelkõige kaasates aktiivselt ühiskonda erineva kultuurilise taustaga inimesi ning võideldes sedasi diskrimineerimise, rassismi, ksenofoobia ja teiste sallimatuse vormide vastu;

(1) Nõukogu 25. juuni 2007. aasta otsus 2007/435/EÜ, millega asutatakse üldprogrammi „Solidarsus ja rändevoogude juhtimine” raames Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond aastateks 2007–2013 (ELT L 168, 28.6.2007, lk 18).

(2) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti uurimus sisserändajate, vähemuste ja tööhõive kohta (2011).

23. edendades noorte naiste ja meeste võrdõiguslikkust, eelkõige kvaliteetsele haridusele ja koolitusele võrdse juurdepääsu võimaldamise teel, ning hõlbustades sujuvat üleminekut haridussüsteemist tööturule;
24. tunnistades mitteformaalse ja informaalset õppimise ning selle käigus saavutatud õpitulemuste valideerimise võtmerolli;
25. tunnistades noorteorganisatsioonide, sealhulgas rändetaustaga noorte organisatsioonide ja teiste kodanikuühiskonna osade rolli noorte kaasamise toetamisel;
26. aktiivselt kaasates kohalikke, piirkondlikke ja riiklikke ametiasutusi sotsiaalseks kaasamiseks võetavate poliitika-meetmete rakendamisse, ning tõhustades nende koostööd rändega seotud küsimustes, kaasa arvatud noorte osaluse ja sotsiaalse kaasatuse toetamine;
27. tunnistades, kui võrd oluline on õppida vastuvõtva riigi ametlikku riigikeelt / ametlikke riigikeeli, aga ka muid võõrkeeli;
- KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES JA ASJAKOHASEL VIISIL SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET ARVESTADES:
28. võtma poliitika väljatöötamisel ja teenuste osutamisel arvesse rändetaustaga noorte erivajadusi ja raskusi, millega kõnealused noored kokku puutuvad; osutama hõlpsalt juurdepääsetavaid teenuseid noortele, kes on kogenud või kel on oht kogeda diskrimineerimist, ksenofoobiat või rassismi; tunnistades, et noorte kodanikuaktiivsus [—] kätkeb samamoodi ka vastutust ja kohustust osaleda aktiivselt ühiskonnas;
29. toetama noorsootööd ja noortepoliitikat, mille abil saab suurendada aktiivset osalemist, sotsiaalset kaasamist, solidaarsust ja kultuuridevahelist dialoogi noorte vahel ning mis viiks seeläbi mitmekesistumise aktsepteerimiseni kõigi noorte seas; töötama välja innovaatilisi meetodeid noorsootöö tegemiseks kohtades, kus noored kokku saavad;
30. edendama kõigi noorte isiklikku arengut ja heaolu noorsootöö võimaluste kaudu, nii et nad saaksid oma potentsiaali kasutada ning muutuda aktiivseteks ja tegutsevateks kodanikeks;
31. toetama rändetaustaga noorte aktiivset kaasamist ja osalemist nende kohalikes kogukondades, eelkõige seoses mitteformaalse ja informaalset õppimise võimalustega;
32. parandama juurdepääsu kultuurile, spordile ja vaba aja tegevustele, sest need on olulised vahendid rändetaustaga noorte ja noorte liikuvate ELi kodanike sotsiaalseks kaasamiseks;
33. arendama välja haridus- ja koolitussüsteeme ning andma õpetajatele vajalikke koolitusi ja oskusi, mis vastaksid iga õppija individuaalsetele vajadustele, sealhulgas andma rändetaustaga noortele paremat tuge õppimiseks;
34. edendama noorte liikuvate ELi kodanike ja rändetaustaga noorte keelteoskust ning toetama nende elukohariigi ametliku riigikeele / ametlike riigikeelte omandamist, selleks et neil oleks võimalik hankida teadmisi ja osaleda täiel määral hariduslikku, kultuurilist ja sotsiaalset laadi tegevustes;
35. tegema koostööd noorsootöötajate ja noorteorganisatsioonidega, sealhulgas rändetaustaga noorte organisatsioonidega ligipääsetavate vastastikuse **õppimise tegevuste** väljatöötamisel, propageerimisel ja toetamisel, eesmärgiga suurendada vastastikust austust, sallivust ja kultuuridevahelist mõistmist;
36. edendama sotsiaalset kaasatust infoühiskonnas, näiteks rändetaustaga noorte meediaoskuse parandamise teel;
37. toetama noori liikuvaid ELi kodanikke ja rändetaustaga noori haridus- või koolitussüsteemist tööle üleminekul ning tagama kõigile noortele võrdse juurdepääsu noortegarantii kavadele liikmesriikide õigusaktide ja teenuste kohaselt;
38. toetama noorte liikuvate ELi kodanike ja rändetaustaga noorte osalemist otsustusstruktuurides ning suurendama nende tõhusat osalemist neid mõjutavates poliitikates ja programmides ning nende panust kõnealustesse poliitikatesse ja programmidesse;
39. toetama suhete loomist ja ergutama strateegiliste partnerluste rajamist noorteorganisatsioonide, sealhulgas rändetaustaga noorte organisatsioonide, kohalike, piirkondlike ja riiklike ametiasutuste ning erasektori vahel, et korraldada mitmekesisust tunnistavaid ja kaasamist edendavaid noorte juhitavaid projekte ja üritusi;
- KUTSUVAD LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES JA ASJAKOHASEL VIISIL SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET ARVESTADES:
40. kaasama kõiki noori neid mõjutavate poliitikameetmete väljatöötamisse, rakendamisse ja hindamisse;

41. analüüsima rändetaustaga noorte naiste ja meeste olukorda, mis erineb tulenevalt nende soost, ning kehtestama meetmeid võrdsete võimaluste ja soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks;
42. tunnistama tähtsat rolli, mis on kohalikul ühiskonnal rändetaustaga noorte toetamises, mille eesmärk on suurendada formaalhariduse ning mitteformaalse ja informaalset õpetamist ja arenguvõimaluste abil rändetaustaga noorte teadmisi, oskusi ja pädevusi;
43. kasutama optimaalselt ära Euroopa kodanike aastat 2013, et keskenduda noorte liikuvate ELi kodanike liikuvusele ja täielikule osalemisele Euroopa ühiskonnas, ja suurendama noorte liikuvate ELi kodanike ja rändetaustaga noorte teadmisi nende õigustest ja vastutusest seoses ühtsuse ja vastastikkuse mõistmise edendamiseks;
44. edendama sektoritevahelist koostööd ja sünergiat mitmesuguste sidusrühmade vahel, kes tegelevad riiklikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil rändeküsimustega;
45. toetama programme ja tegevusi, mis lihtsustavad juurdepääsu tööhõivele ja suurendavad noorte liikuvate ELi kodanike ja rändetaustaga noorte tööalast konkurentsivõimet, pakkudes neile kutsenõustamist ning teavet töö-, haridus- ja koolitusvõimaluste kohta;
46. uurima võimalusi rändetaustaga noortele teabe jagamise ja nõustamisteenuste osutamiseks, et pakkuda noorte vajadusi arvestavat ja uudset teavet ning nõustamist nii isiklike kohtumiste käigus kui ka interneti vahendusel;
47. julgustama ja toetama koostööd noorteorganisatsioonide, sealhulgas rändetaustaga noorte organisatsioonide ja meedia vahel rändetaustaga noortest erapooletu kuvandi levitamisel, eesmärgiga edendada ühiskonda kaasamist;
48. tervitama kavandatud, mitteformaalse ja informaalset õppimise valideerimist käsitleva nõukogu soovitusel vastuvõtmist ning tunnistama teiste seas noorteorganisatsioone kui rändetaustaga noorte jaoks elulise tähtsusega mitteformaalse ja informaalset õppimise peamisi pakkujaid;
49. tegema jõupingutusi tagamaks, et ELi järgmise põlvkonna programmid ja muud noortele suunatud vahendid oleksid ligipääsetavad ja kohandatud kõigi noorte vajadustele vastavaks, ning suurendama toetust ja rahastamist kõigil tasanditel noortega seotud tegevustele, mis käsitlevad sotsiaalse kaasatust ja kultuuridevahelist dialoogi ELi ja kolmandate riikide noorte vahel;

KUTSUVAD KOMISJONI ÜLES TEMA PÄDEVUSE PIIRES:

50. edendama häid tavasid seoses noorte liikuvate ELi kodanike ja rändetaustaga noorte sotsiaalse kaasamisega, tuginedes asjakohastele uurimustele, näiteks Teadusuuringute Ühiskeskuse poliitikaaruandele vähemate võimalustega noorte IKT kasutamise võimaluste kohta ja uurimusele „Noorsootöö väärtus”, milles kaardistatakse erinevaid noorsootöö tegevusi ja nende väärtust noortele ELis;
51. suurendama sünergiat asjakohaste poliitikameetmete vahel, eelkõige tugevdama seost ELi noorsoostrategia ja strateegia „Euroopa 2020” prioriteedi „Kaasav majanduskasv” vahel;
52. koguma uusi andmeid ja teadmisi rändetaustaga noorte ja noorte liikuvate ELi kodanike osaluse ja sotsiaalse kaasatuse kohta.

LISA

Poliitiline taust

1. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 28. juuni 2001. aasta resolutsioon noorte algatusvõime, ettevõtlikkuse ja loovuse arendamise kohta: tõrjutusest võimekustamiseni ⁽¹⁾.
2. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 22. mai 2008. aasta resolutsioon vähemate võimalustega noorte osalemise kohta ⁽²⁾.
3. Nõukogu 26. novembri 2009. aasta järeldused sisserändaja taustaga laste hariduse kohta ⁽³⁾.
4. Nõukogu 27. novembri 2009. aasta resolutsioon Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (2010–2018) kohta ⁽⁴⁾.
5. Nõukogu 18. novembri 2010. aasta järeldused spordi rolli kohta aktiivse sotsiaalse kaasamise aluse ja edasivijjana ⁽⁵⁾.
6. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noorsootöö kohta ⁽⁶⁾.
7. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noorte aktiivse kaasatuse kohta: võitlus töötuse ja vaesusega ⁽⁷⁾.
8. Nõukogu 17. juunil 2011. aastal vastu võetud järeldused laste vaesuse vastu võitlemise ja laste heaolu edendamise kohta ⁽⁸⁾.
9. Nõukogu 28. novembri 2011. aasta järeldused, mis käsitlevad keeleoskust liikuvuse edendamiseks ⁽⁹⁾.
10. Nõukogu järeldused kolmandate riikide kodanike integratsiooni Euroopa töökava kohta, mille nõukogu (justiits- ja siseküsimused) võttis vastu 2011. aasta detsembris ⁽¹⁰⁾.
11. Komisjoni teatis, milles käsitletakse kolmandate riikide kodanike integratsiooni Euroopa töökava ⁽¹¹⁾.
12. Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia ⁽¹²⁾.

⁽¹⁾ EÜT C 196, 12.7.2001, lk 2.

⁽²⁾ ELT C 141, 7.6.2008, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 301, 11.12.2009, lk 5.

⁽⁴⁾ ELT C 311, 19.12.2009, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT C 326, 3.12.2010, lk 5.

⁽⁶⁾ ELT C 327, 4.12.2010, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 137, 27.5.2010, lk 1.

⁽⁸⁾ dok 11844/11.

⁽⁹⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 27.

⁽¹⁰⁾ dok 18296/11.

⁽¹¹⁾ KOM(2011) 455 lõplik.

⁽¹²⁾ KOM(2010) 2020 lõplik.